

Таким чином, аналізуючи такі позиції можна дійти до висновку, що вогнева підготовка займає особливе місце в житті і професійній діяльності співробітників поліції. Дані методи підготовки допоможуть привести в готовність весь психофізичний апарат стрілка, призвести його в оптимальний стан функцій нервових структур. Разом ці методи і інструменти утворюють систему дій викладачів, спрямованих на досягнення найвищого рівня готовності, яка визначає її здатність підтримувати досить високий рівень функціональної активності і успішно виконувати призначені завдання відповідно до умов професійної діяльності, безпосередньо пов'язаними з володінням бойовою зброєю.

Список бібліографічних посилань

1. Бутов С. Є., Решко С. М., Ємчук О. І. Теоретичні та практичні аспекти тактичної підготовки працівників міліції до застосування заходів фізичного впливу та вогнепальної зброї в екстремальних ситуаціях під час виконання службових обов'язків. *Юридична психологія та педагогіка*. 2013. № 2. С. 102–114.
2. Семенюк В. І., Лавров О. Ю., Гришин М. В., Руденко М. М., Кравчук А. М. Комплексний підхід до навчання вогневій підготовці з використанням інноваційних технологій. *Системи озброєння і військова техніка*. 2015. № 1. С. 186–190.
3. Казначеев Д. Г., Лопасєва О. М. Особливості формування психологічної стійкості і готовності працівників поліції у процесі навчання з вогневої підготовки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 4. С. 82–85.

Отримано 31.03.2020

УДК 796.011.3-796.8

КАТИХІН В. М.,

майстер спорту України міжнародного класу з бойового джиу-джицу,
викладач кафедри фізичної підготовки та спорту
Національної академії Національної гвардії України (м. Харків);
 <https://orcid.org/0000-0002-5936-6053>;

ОЛЕНЧЕНКО В. В.,

викладач кафедри фізичної підготовки та спорту
Національної академії Національної гвардії України (м. Харків);
 <https://orcid.org/0000-0002-2331-4577>

РОЗВИТОК ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІЙСЬКОВО-ПРИКЛАДНИХ НАВИЧОК РУКОПАШНОГО БОЮ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Статтю присвячено актуальним питанням удосконалення техніки службово-прикладного рукопашного бою майбутніх офіцерів Національної гвардії України. Головною метою роботи є апробація змістово-функціональної моделі формування навичок службово-прикладного рукопашного бою у майбутніх офіцерів НГУ на етапі їх початкової підготовки. Порівнюючи показники до та після використання запропонованої нами експериментальної змістово-функціональної моделі встановлено, що результати отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах суттєво підвищилися у порівнянні із вихідними даними і ці відмінності в основному достовірні ($Eg, P \leq 0,05$).

Ключові слова: майбутні офіцери, рукопашний бій, початковий етап, спеціальна фізична підготовка, змістово-функціональна модель.

Постановка проблеми. Розвиток та удосконалення військово-прикладних навичок рукопашного бою є ефективним засобом психологічного загартування військовослужбовців

Національної гвардії України (НГУ), що забезпечує виховання у них впевненості у собі, високої стійкості до дій в бойовій обстановці та підкреслює актуальність обраного напрямку дослідження [1].

На сьогодні важливим є організація всебічної та ефективної підготовки майбутніх офіцерів НГУ із урахуванням стандартів НАТО, які в подальшому у відповідності до здобутої військово-облікової спеціальності у системі професійної підготовки військовослужбовців, будуть навчати їх необхідній техніці та тактиці застосування прийомів рукопашного бою під час виконання завдань за призначенням.

Слід також зауважити, що курсанти молодших курсів (початковий етап навчання) вищих військових навчальних закладів НГУ у разі крайньої необхідності (як резерв відповідних тактичних рівнів) можуть залучатися до виконання службово-бойових завдань, що вимагає від них відповідного рівня сформованості професійних компетентностей, достатнього фізичного розвитку, а також володіння технікою і тактикою рукопашного бою.

Вище зазначене, підкреслює важливість розробки ефективних змістово-функціональних моделей застосування службово-прикладного рукопашного бою курсантами молодших курсів вищих військових навчальних закладів НГУ.

Дослідження виконано у відповідності до: зведеного плану НДР і ДКР (РК) Українського інституту науково-технічної і економічної інформації (шифр «Модель-РБ», номер державної реєстрації 0108U007536) та плану науково-дослідної роботи і дослідно-конструкторських робіт кафедри фізичної підготовки та спорту Національної академії Національної гвардії України.

Аналіз досліджень у напрямі удосконалення техніки та тактики військовослужбовців різних силових структур та представників спеціальних підрозділів і служб присвячені наукові праці: Антоненка С. А., Ашкінази С. М., Борисова А. А., Вареньги Ю. В., Кирпенка В. М., Максимчука Б. А., Моргунова О. А., Хагая В. С., Хацаюка О. В., Чуха А. М., Яреценка О. А., та інших фахівців єдиноборств.

Питанням розвитку та удосконалення техніки службово-прикладного рукопашного бою курсантів вищих військових навчальних закладів ЗСУ присвячені роботи фахівців: Забродський С. С. [2], Турчинов А. В. [3], Любчик Р. І., [4] та інших учених.

У свою чергу в роботах: Моргунова О. А., Яреценка О. А., Каратаєвої (Миргород) Д.О., Хацаюка О. В., Корольова А. І., викладені основні аспекти розвитку та удосконалення техніки застосування заходів фізичного впливу (службово-прикладного рукопашного бою) майбутніми офіцерами НГУ (МВС України).

Моніторинг програм навчальних дисциплін: «Фізичне виховання та методика фізичної підготовки», «Спеціальна фізична підготовка» з підготовки майбутніх офіцерів НГУ (командного напрямку), і які відпрацьовані у відповідності до вимог керівних документів [5], передбачають вивчення та удосконалення курсантами необхідного технічного арсеналу службово-прикладного рукопашного бою.

Не дивлячись на значну кількість робіт наявної науково-методичної і спеціальної літератури, даних інтернет-джерел, питанням удосконалення техніки службово-прикладного рукопашного бою курсантів вищих військових навчальних закладів НГУ командного напрямку підготовки на етапі початкової підготовки нами не виявлено, що потребує додаткового дослідження.

Головною **метою цієї роботи** є – апробація змістово-функціональної моделі [6] формування навичок службово-прикладного рукопашного бою у майбутніх офіцерів НГУ на етапі їх початкової підготовки.

Виклад основного матеріалу. З метою визначення ефективності зазначеної вище змістово-функціональної моделі було проведено педагогічний експеримент.

На першому етапі дослідження (вересень-листопад 2017 р.) проведено моніторинг науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-джерел) у напрямі теоретичної та практичної підготовки представників різних силових структур та спеціальних служб України з рукопашного бою.

Під час другого етапу педагогічного експерименту (грудень 2017-березень 2020 р.р.) проведено апробацію педагогічної технології формування необхідних військово-прикладних

навичок рукопашного бою в умовах освітнього процесу майбутніх офіцерів НГУ (на прикладі курсантів командно-штабного факультету НАНГУ, $n=32$). Учасників педагогічного експерименту було розподілено на експериментальну групу (Ег, $n=16$) та контрольну групу (Кг, $n=16$).

На початку педагогічного експерименту досліджуванні Кг та Ег за рівнем розвитку навичок службово-прикладного рукопашного бою достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$). У свою чергу, під час педагогічного експерименту курсанти Кг використовували традиційну методику формування навичок службово-прикладного рукопашного бою, передбачену робочою програмою навчальної дисципліни «Фізичне виховання та методика фізичної підготовки» («ФВ та МФП»). Крім цього, відповідно до розпорядку дня з курсантами як Кг, так і Ег проводилася спортивно-масова робота, яка передбачала удосконалення навичок службово-прикладного рукопашного бою та розвиток основних фізичних якостей із урахуванням періоду навчання (початковий етап), а також індивідуально-типологічних особливостей тих, хто навчається курсантів.

На відміну від представників Кг, досліджувані Ег використовували зазначену вище змістово-функціональну модель [6], яка спрямована на прискорений, ефективний та збалансований розвиток та удосконалення навичок рукопашного бою. Слід також зазначити, що наприкінці основної частини навчально-тренувальних занять з рукопашного бою планомірно проводилися навчально-тренувальні сутички за правилами рукопашного бою та у відповідності до вимог діючих нормативно-правових документів [5]. Крім цього, щомісячно проводився контроль рівня сформованості навичок службово-прикладного рукопашного бою.

Останній блок педагогічного експерименту (лютий 2020 р.) передбачав контрольне тестування рівня сформованості навичок рукопашного бою курсантів Ег та Кг. Порівнюючи показники до та після використання запропонованої нами експериментальної змістово-функціональної моделі (рис.1) встановлено, що результати отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах суттєво підвищилися у порівнянні із вихідними даними і ці відмінності в основному достовірні (Ег, $P \leq 0,05$).

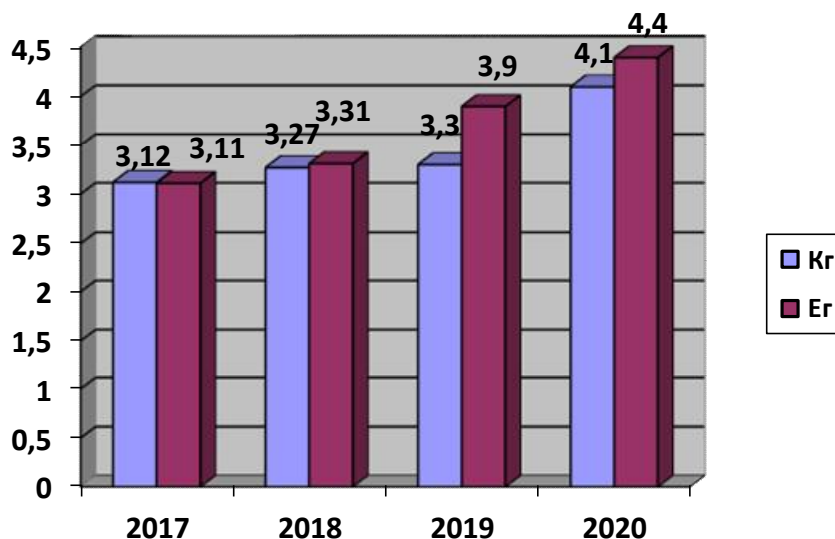

Рисунок 1. Динаміка поетапного формування військово-прикладних навичок рукопашного бою у досліджуваних Ег ($n=16$) та Кг ($n=32$) упродовж педагогічного експерименту (2017-2020 р.р., визначено середній бал за результатами контрольного тестування техніки рукопашного бою)

Висновки. В результаті дослідження проведено аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-джерел) у напрямі розвитку та удосконалення військово-прикладних навичок службово-прикладного рукопашного бою у майбутніх офіцерів, а також

проведено аналіз діючої нормативно-правової бази і документів з організації навчання техніці та тактиці службово-прикладного рукопашного бою в НГУ та інших силових структурах.

У відповідності до вище зазначеного, апробовано змістово-функціональну модель формування військово-прикладних навичок службово-прикладного рукопашного бою у майбутніх офіцерів НГУ. В результаті практичної апробації встановлено, що використана нами змістово-функціональна модель є більш ефективною у порівнянні із традиційною методикою навчання. Результати дослідження впровадженні в освітній процес здобувачів вищої освіти вищих військових навчальних закладів ЗСУ та НГУ, а також у систему бойової підготовки військовослужбовців вище зазначених силових структур.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі передбачають розробку тактичних комбінацій застосування техніки службово-прикладного бою курсантами молодших курсів в положенні лежачи (партері).

Список бібліографічних посилань

1. Хацаюк О. В. Сутність та структура готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням засобами спеціальної фізичної підготовки // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2019. № 65, т. 2. С. 144–155.
2. Методика застосування заходів фізичного впливу військовослужбовцями НГУ : навч.-метод. посіб. / Б. А. Максимчук, С. С. Забродський, О. О. Хацаюк та ін. Харків : НАНГУ, 2019. 95 с.
3. Турчинов А. В., Пилипець О. В., Белошенко Ю. К., Любич Р. І. Організація та методика проведення навчальних занять з фізичного виховання та методики фізичної підготовки (прискорене пересування, подолання перешкод, рукопашний бій) : навч. посіб. Харків : НАНГУ, 2018. 125 с.
4. Хацаюк О. В., Любич Р. І., Оленченко В. В. Удосконалення військово-професійних навичок військовослужбовців НГУ в процесі спеціальної фізичної підготовки. *Проблеми вищої освіти*. 2019. № 1 (95). С. 63–69.
5. Лещеня С. В., Орленко І. П., Мелешко А. О., Забродський С. С. Інструкція з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України : інструкції / під заг. ред. О. Н. Мальцева. Київ : ГУ НГУ, 2014. 140 с.
6. Хацаюк О. В. Педагогічна модель функціональної готовності курсантів НАНГУ до виконання завдань за призначенням // Зб. ст. за матеріалами VI міжнар. наук.-практ. онлайн-конференції (м. Слов'янськ, 21–22 берез. 2019 р.) / гол. ред. В. М. Пристинський. Слов'янськ, 2019. С. 328–337.

Отримано 23.04.2020

УДК 355.4:351.74(477)

КОМЗЮК М. А.,

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-7656-1061>;

ТЕЛЬНА А. Ю.,

курсант 4 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ДО ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ ІЗ ПРАВОПОРУШНИКАМИ

У даній науковій роботі визначено загальні положення тактики ведення переговорів поліцейськими. Акцентовано увагу на тактичних прийомах